

Biopsychosociaal perspectief bij chronische pijn

Esther Beker MSc

Psychosomatisch fysiotherapeut

Hogeschooldocent

ebeker@pmirebrandt.nl

Hoe herken je de chronische pijn patiënt?

Klachten presentatie

Hoe herken je de chronische pijn patiënt?

Vrouw 54 jaar

Pijnklachten aan linkerschouder

5 weken geleden uitgegleden

Ze voelde het erin schieten toen haar man haar opving aan haar arm

Echo: geen bijzonderheden

Mobiliteit arm fors beperkt

Pijn straalt uit naar nek en arm

Hulpvraag: Pijnvrij kunnen bewegen zodat ze weer aan het werk kan

Hoe herken je de chronische pijn patiënt?

Pijn langer dan 3 maanden...?

Afwijkend beloop

3 weken na ontstaan acute klachten geen toename activiteiten of participatie

Risicogroep

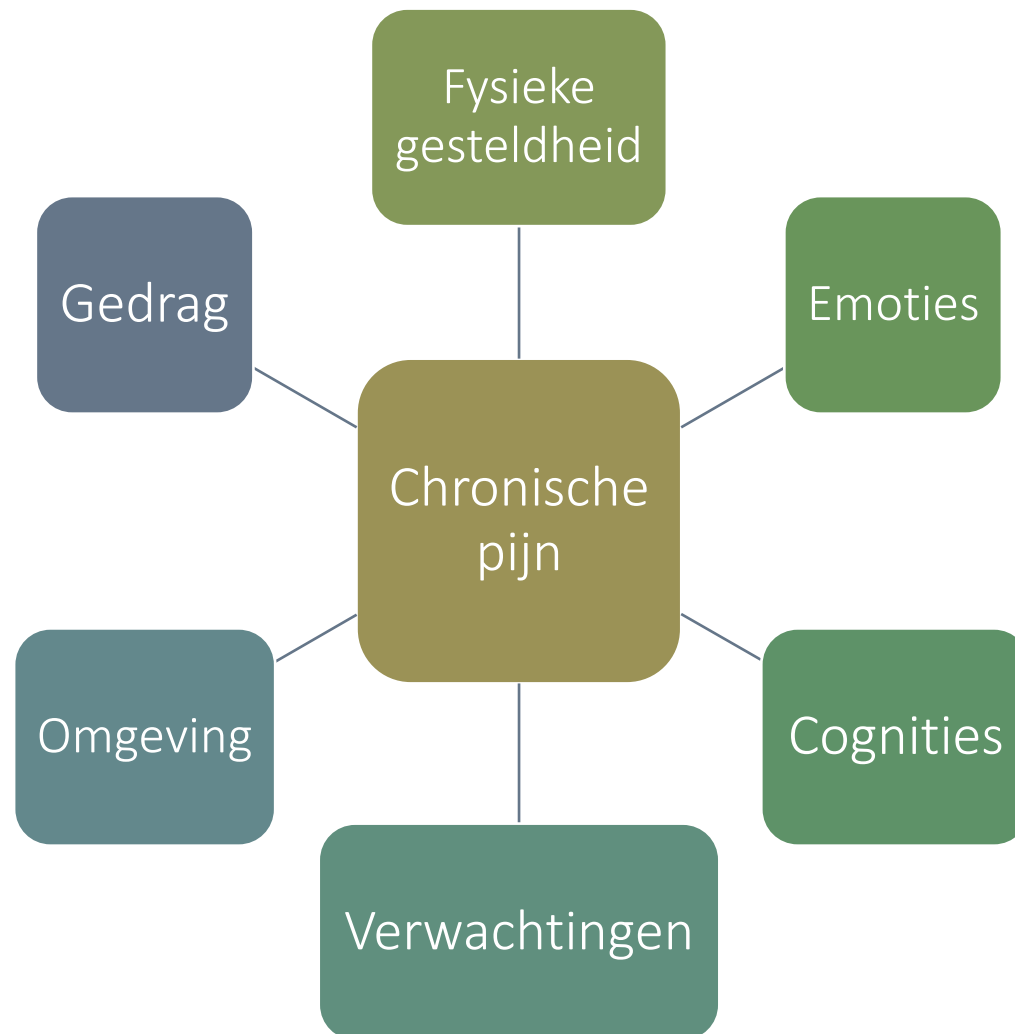
Bestaande psychosociale problematiek en/of somatische co-morbiditeit

Postoperatieve pijn

Patiënten met kanker

Hoe herken je de chronische pijn patiënt?

Beïnvloedende factoren voor het **ontstaan, verloop en beleving** van chronische pijn

Hoe herken je de chronische pijn patiënt?

Wie is deze vrouw en waarom herstelt zij niet?

Uitvragen van SCEGS

In welke context beweegt zij?

In stand houdende factoren

Somatiek

Hoge pijnintensiteit
Recidiverende pijn
Co-morbiditeit met pijn elders in lichaam
Chronische stress (psychisch/fysiek)
Slapeloosheid

Cognitie

Puur medisch verklaringsmodel van pijn
Dysfunctionele cognities
Ongerustheid of catastroferende gedachten of verwachtingen
Lage mate van pijn zelfeffectiviteit

Emotie

Angst
Depressie
Traumatische ervaring

Gedrag

Vermijden van fysieke/sociale activiteiten
Gedrag niet passend bij normale principes van herstel (bijv. over user, onbehandeld laten acute pijn)

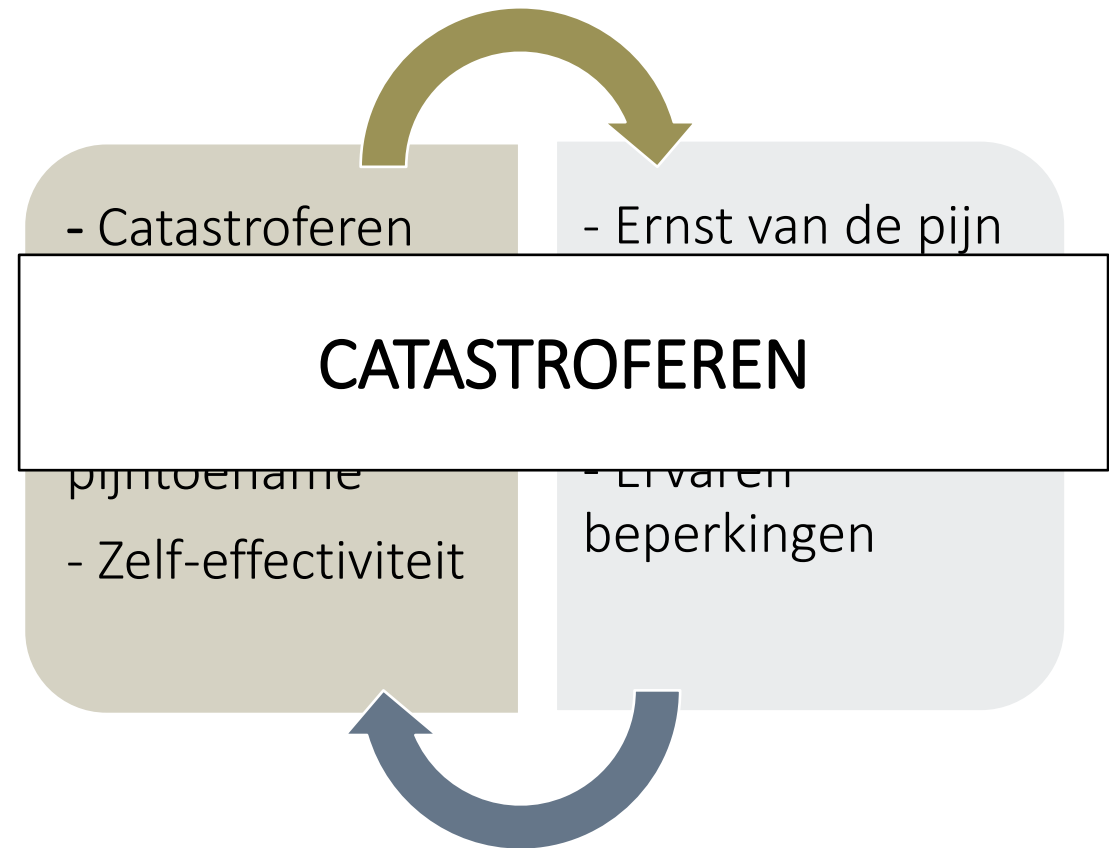
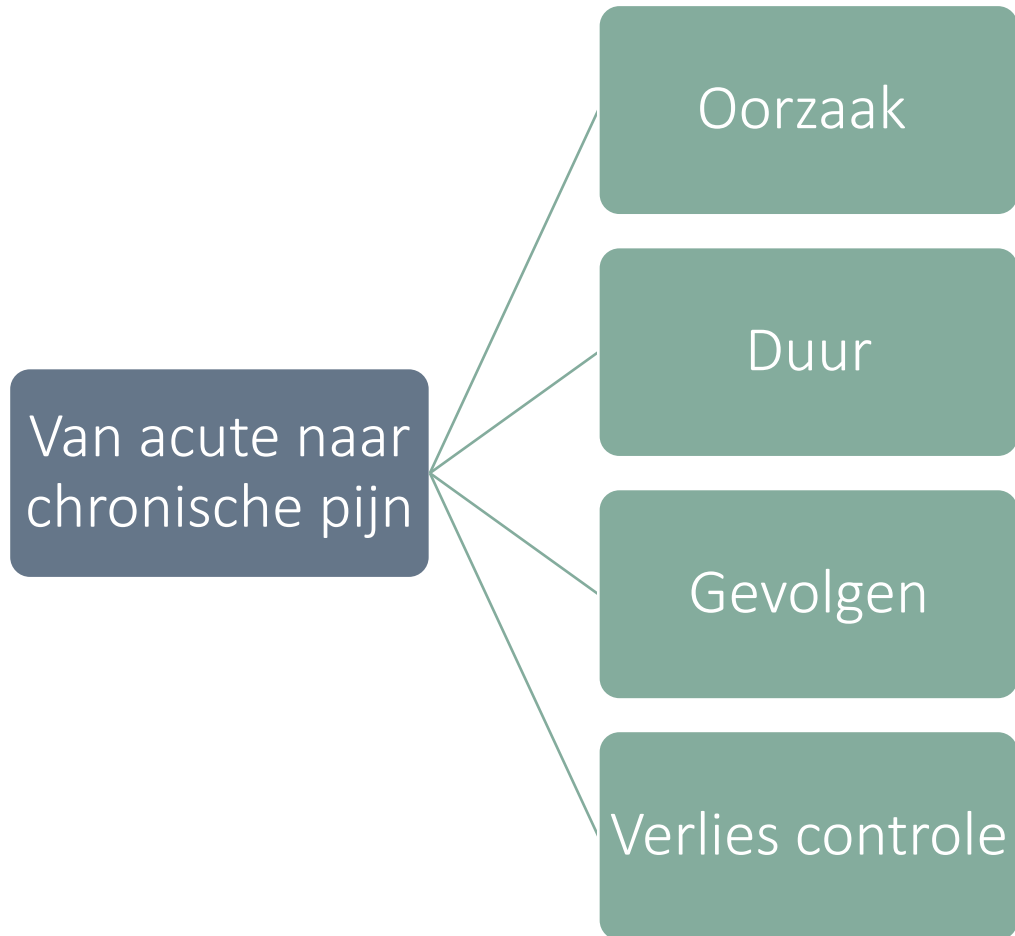
Sociaal

Weinig sociale steun (relatie, familie, buurt)
Onbegrip of overbezorgdheid partner/ouder/collega's
Keuringsprocedures met financiële en/of juridische consequenties

Cognities

Emoties

36% van volwassenen met chronische pijn heeft angst of depressieve klachten

- Angst en depressie leiden tot:
  - Beperkingen dagelijks functioneren*
  - Verminderen zelfredzaamheid*
  - Slaapproblemen*
  - Sociale isolatie*
- Traumatische ervaring

Gedrag

Gedrag niet passend bij de normale principes van herstel

- Volharden
Ondanks pijn maar door blijven gaan
- Vermijden
Stoppen als het pijn doet
Vermijden activiteiten
Ziekteverzuim

Sociaal

- Partner:

Adequate of inadequate steun verlenen

Tevredenheid over relatie

- Werk:

Werkomstandigheden

Hoe leidinggevende en/of collega's omgaan met pijnklachten

Juridische procedures

Letselschade

Casus

Vrouw 56 jaar

Afwijkend beloop

Voorgeschiedenis:

Covid-19 april 2020

Vermoeidheid

In ziektewet

Onzeker over terugkeer naar werk

“En dan nu ook nog deze schouder...”

Casus

- Angst dat bewegen leidt tot meer pijn, waardoor ze arm niet gebruikt
- Krijgt ook pijn in andere schouder
- Stress en bezorgdheid over toekomst werk
- Geïsoleerd leven zorgt ervoor dat ze minder buiten komt en zich somber voelt
- Piekert veel en slaapt slecht
- Man voelt zich schuldig en wil graag een second opinion

Mono of multidisciplinair?

3. Matig gecompliceerd	4. Zwaar gecompliceerd
Disfunctionele gedragingen	Psychopathologie
Ongunstige persoonskenmerken	Persoonskenmerken
Verminderde zelfregulatie	Contraproductieve gedragingen
	Zelfregulatie onvoldoende

Competentieprofiel PSF, KNGF-NFP 2009

Behandeling psychosomatisch fysiotherapeut

- Voorwaarden voor starten met therapie:

Open staan voor behandeling

Afstemming andere hulpverleners

- Acceptance and commitment therapy

Bewegen Richting Flexibiliteit

Met Acceptance and Commitment Therapy (ACT)

Behandeling psychosomatisch fysiotherapeut

- Elementen van de behandeling:
  - *Veranderen van de hulpvraag*
    - van pijn afkomen naar leren omgaan en grip krijgen
  - *Verschil tussen pijn en lijden*
  - *Van fixatie naar beweging*
    - exposure in vivo
  - *Waarden die belangrijk zijn omzetten naar doelen*

Behandeling psychosomatisch fysiotherapeut

- Waar wil jij naartoe, wat vind jij belangrijk? (Love, Work, Play, Health)
- Wat staat je in de weg? (Time, Trigger, Trajectory)
- Wat heb je geprobeerd om dit obstakel te beslechten? (Coping)
- Hoe heeft dat gewerkt? (Short Term & Long Term effects)

Arts-patiëntrelatie

Machteloosheid

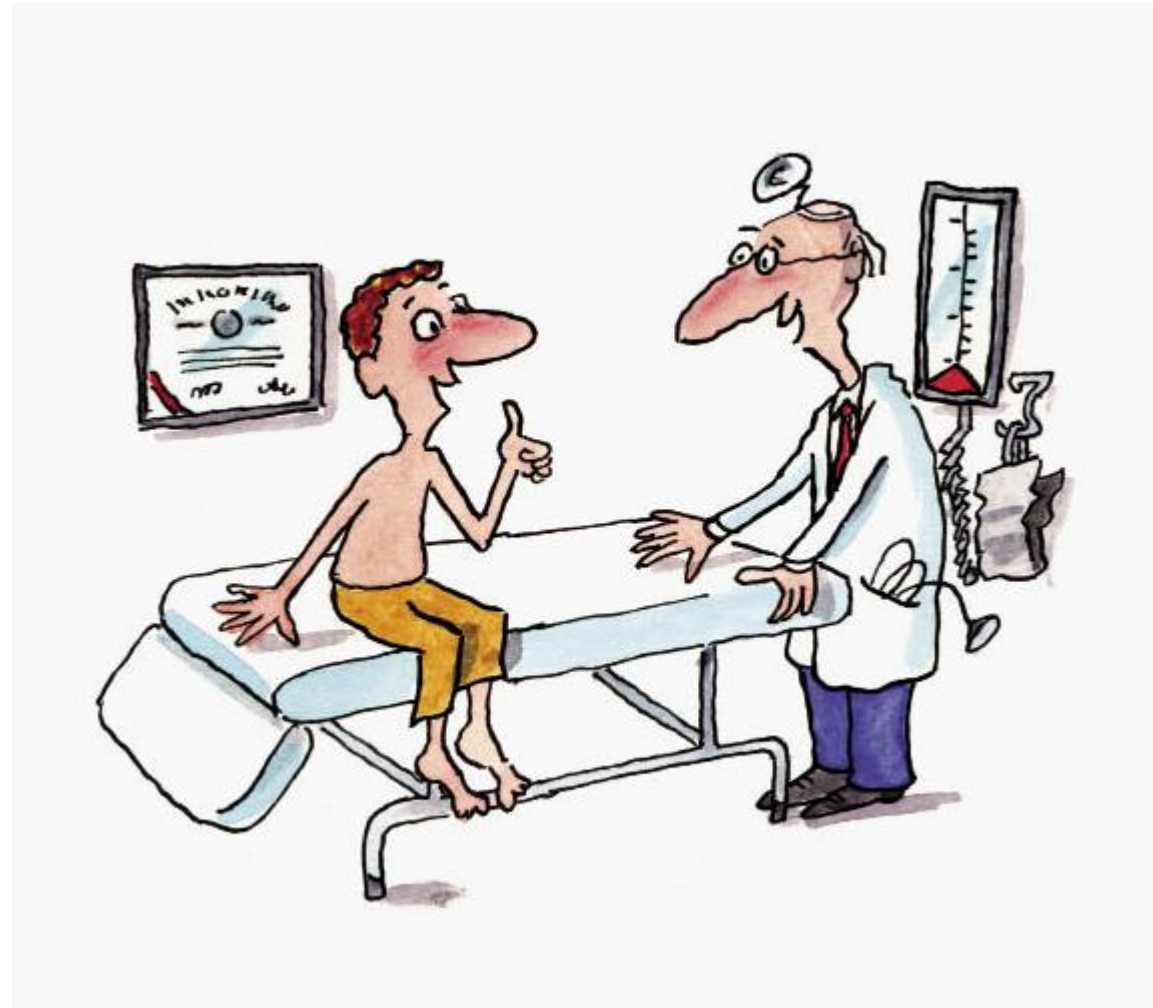
Frustratie

Onbegrip

Onzekerheid en
angst

Arts-patiëntrelatie

- Vertrouwensrelatie
- Communicatie
- Empathie/ luisteren
- Deskundigheid
- Tijd

Bedankt!

ebeker@pmirembrandt.nl

Bronnen

Zorgstandaard Chronische Pijn, versie 2017

GGZ richtlijnen, MDR SOLK en Somatorme Stoornissen, 2021

Competentieprofiel PSF, KNGF-NFP 2009

[Richtlijnen.nhg.org/standaarden/pijn](https://richtlijnen.nhg.org/standaarden/pijn)

[Ziekteperceptie.nl](https://ziekteperceptie.nl)

[Actinactie.nl](https://actinactie.nl)